

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Verschijnt maandelijks - Jaargang 75 - No. 6 juni 1973

HANDSCHOENEN

Heeft U onze nieuwe handschoenen al geprobeerd?
Ze zijn gemaakt van de nieuwe kunststof NEOPREEN.
De pasvorm is prima.
De prijs is slechts **f 5,50** per paar.

ETIKETTEN

Onze nieuwe etiketten zijn ONZICHTBAAR gegomd.
Bevochtigen met een natte spons is voldoende.
De prijs is **f 3,60** per 100 stuks.

HONING

Wij kopen al Uw koolzaadhoning voor **f 3,35 per kilo**.
Andere honingsoorten prijs op aanvraag.

OPENINGSTIJDEN OP ZATERDAG

Uitgezonderd als er een bijenmarkt is zijn wij 's zaterdags geopend
's morgens van 9-12 uur en 's middags van 13 tot 16 uur.
Gedurende die tijden is **alleen** de winkel geopend.
Als U voor meer dan **f 100,—** denkt te kopen, is het verstandig deze bestelling
enige dagen van te voren op te geven.
Uw bestelling staat dan ingepakt voor U gereed.

BIJENHUIS-WAGENINGEN

GRINTWEG 273

Algemene Bank Nederland-Wageningen.
rekening nr. 53.90.42.900.

Giro 823276.
Telefoon 08370 - 12.863

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink en H. G. Maagendans. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijtjes. Giro 84 68 01.

BIJ DE OMSLAGFOTO

Nogmaals een foto uit de serie humoristische tekeningen op de wand van de Bijenhal op de Permanente Landbouw Manifestatie „Flevohof”. Niet alleen een opwekking om deze manifestatie te gaan bezoeken, maar ook een waarschuwing dat het gevaar voor roven in de drachtloze periode, die aan de zomerdracht vooraf gaat niet denkbeeldig is.

Ons klankbord

Zijn bijen huisdieren? Er heerst onder de imkers verschil van mening over de vraag of bijen tot de huisdieren gerekend moeten worden of niet. Dit bleek ook weer op de algemene vergadering waar dit punt naar voren kwam in verband met de verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid. Immers als bijen zonder enige twijfel tot de huisdieren behoren wordt het risico gedekt door de persoonlijke aansprakelijkheidsverzekering die vrijwel al onze leden hebben afgesloten en zo niet dan diende of de persoonlijke verzekering te worden uitgebreid, dan wel de bestaande collectieve verzekering te worden gehandhaafd.

Onze voorzitter en daaruit blijkt hoezeer hij aan de bijenhouderij is verknocht, zeide „natuurlijk zijn de bijen huisdieren” maar niet iedereen was het daarmee eens. Hoewel de vergadering besloot de collectieve verzekering te handhaven heeft het toch wel zin dit onderwerp eens wat verder uit te diepen.

Dan moeten wij ons allereerst de vraag stellen: Wat zijn eigenlijk de bijzonderheden die een dier tot huisdier stempelen? We kunnen dan beslist niet uit met de verklaring in Van Dale - Groot Woordenboek der Nederlandse Taal wat daaromtrent zegt: tam dier dat voor het nut of de gezelligheid door de mens (in of bij zijn woning) wordt gehouden, want daarmee wordt de moeilijkheid verlegd naar de vraag: Is de bij een **tam** dier?

Dat „in of bij de woning” sluit overigens zelfs bij deze definitie de bijenvolken in buitenimkerijen of verenigingsstallen al uit.

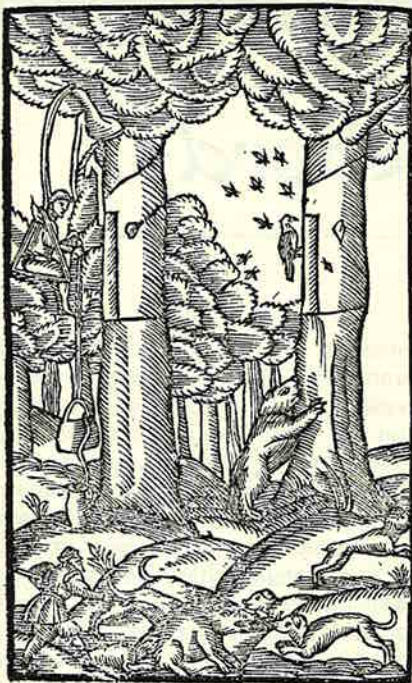
Als we tam moeten vertalen met „getemd” dan is de bij dat zeker niet, want het bijenvolk heeft sinds de mens het uit het bos haalde op geen enkel punt zijn leefwijze veranderd, noch ooit enige binding met de imker getoond of ook maar zijn leiding aanvaard, het leeft nog geheel overeenkomstig zijn natuurlijke instincten en dat ondanks het feit dat de mens al zeker 10 eeuwen tracht de bijen naar zijn hand te zetten.

Mr. A. J. Hildebrandt, die tot Dr. in de rechtswetenschap promoveerde op een proefschrift over het „Eigendomsrecht op bijenzwermen

beschouwd in verband met het Eigendomsrecht op Dieren in het Algemeen” is in zijn dissertatie diep ingegaan op het begrip „huisdier”. Hij komt tot de conclusie dat men van oudsher moeite heeft gehad met een juiste omschrijving en daarbij veelal uitging van dierkundige overwegingen, waarbij verschillende schrijvers allen één vereiste als noodzakelijk aannamen: **voortplanting in gevangenschap**. Het is duidelijk dat het alleen hanteren van dit begrip vele dieren tot huisdieren zou bestempelen die in het dagelijks leven beslist niet als zodanig worden beschouwd. Dr. Hildebrandt komt dan ook tot de conclusie dat we het begrip „huisdier” niet op dierkundige overwegingen, maar op juridische gronden moeten definiëren en daarmee zijn we aangeland bij ons uitgangspunt, want W.A. verzekering is een zuiver juridische kwestie. Ons recht is als gevolg van de historische ontwikkeling van West-Europa vrijwel geheel op het romeinse recht gebaseerd. Dit romeinse recht heeft weer veel begrippen overgenomen uit het oude latijnse gewoonterecht. De oorsprong van de begrippen „wild” en „tam” liggen dus wel in een heel ver verleden.

De „wilde” dieren zijn van oudsher de dieren die in het wild leven en waarop gejaagd kan worden. Als u nu bedenkt dat de romeinse schrijver Columella, die in de eerste eeuw van onze jaartelling leefde al beschrijft hoe „bijenjagers” de nesten van de wilde bijen konden opsporen, waaruit blijkt dat men een bijenvolk beschouwde als iets waar men jacht op kon maken, dan is het duidelijk dat men de bijen als „wild” beschouwde, ongeacht het feit dat men toen ook al bijenstallen had. Tot in de middeleeuwen werd ook in de germaanse landen deze bijenjacht beoefend en daaruit zijn vooral in het zuidelijk deel van Duitsland de imkersgilden ontstaan, waarvan de leden de bijenbomen merkten, de vlieggaten vergrootten en er een uitneembaar plankje inmaakten, waardoor zij deze volken in het bos konden bewerken (zie foto).

Hoewel de imker dus economisch voordeel van een dergelijk bijenvolk had en er ongetwijfeld bepaalde ingrepen op zal hebben toegepast kan in dit stadium zeker niet van huisdieren worden

gesproken. De volgende stap was dat men het segment waarin het bijenvolk zat uit de boom zaagde en mee naar huis nam, waarmee de eerste stap naar de z.g. „klotzbeute” was gezet. De tweede was n.l. een stuk boomstam met gereedschap uit te hollen en daarin een zwerm te doen en oude bijenboeken bevatten dan ook uitvoerige aanwijzingen op welke wijze dat uithollen moest plaats vinden. De vraag is dus of dit wilde bijenvolk wat met zijn woning uit het bos werd gehaald en bij huis werd neergezet en overigens in niets van aard of karak-

ter is veranderd, zich op geen enkele wijze aan de mens heeft aangepast, nu plotseling een huisdier is geworden in de gangbare betekenis van het woord, de betekenis die men daar in het normale spraakgebruik aan geeft. Dit is ons inziens bepaald niet het geval. Zou dat wel zo zijn dan zouden tal van dieren die men uit de vrije natuur naar huis overbrengt „huisdieren” zijn. Zijn de stekelbaarsjes, waterslakken, salamanders en watertorren in een koud-water aquarium huisdieren?

De bijen tot huisdieren te bestempelen achten wij dus zeer aanvechtbaar en deze opvatting is ook in strijd met het gewoonterecht over de eigendom op bijenzwermen. Immers omdat bijenvolken niet als huisdieren d.w.z. niet als tam worden beschouwd — derhalve wild zijn — gaat het eigendomsrecht op een zwerm verloren als de imker deze niet volgt of op een of andere wijze waarmerkt. Ook dat is ontleend aan het oude recht dat men van wilde dieren het eigendomsrecht slechts zolang heeft als men het dier daadwerkelijk in zijn bezit heeft.

Ontsnapt een dergelijk dier aan het toezicht van de bezitter, dan wordt dit niemands eigendom of zoals de rechtsterm luidt „res nullius”. Dit betekent dat degene die dit dier of deze bijenzwerm in bezit neemt daarvan de rechtmatige eigenaar wordt. Omdat hij zich iets toeëigent wat „niemands eigendom” meer is, maakt hij zich niet schuldig aan een strafbaar feit. Zouden bijen tam en dus huisdieren zijn, dan zou dat eigendomsrecht op de zwerm blijven bestaan, de imker de zwerm van degene die deze inmiddels heeft geschept kunnen terugvorderen met alle verwickelingen die daaruit kunnen voortvloeien. Ook voor de imkerspraktijk is het een gelukkige omstandigheid dat dit niet zo is.

BEGINNERSRUBRIEK

In het vorige nummer hebben we de zwerm in biologische zin onder de loupe genomen. Maar het is ook de hoogste tijd om de zwerm eens te bekijken in verband met de praktijk. Immers in juni en juli vallen de meeste zwermen. In juli moet ook de zomerhoningoogst binnen gehaald worden; voor de imkers die niet naar een late dracht gaan de laatste kans op een honing-

overschot. En het staat als een paal boven water dat zwermen en halen niet samengaan.

Als we de zaak nog even in het natuurlijk bestel bezien is dat ook logisch. Het volk heeft zich op de voorjaarsdracht ontwikkeld en enig overschot gehaald. Overal in onze streken zit er een gat tussen voorjaars- en zomerdracht.

Dat is dus de aangewezen periode om het zwermgebeuren — wat biologisch tot de jaarcyclus van ieder bijenvolk behoort — af te werken. Daarvoor wordt in het moedervolk de leg van de koningin beperkt. Zij moet afslanken om beter te kunnen vliegen. Aangezien er op dat tijdstip volop broed in het volk aanwezig is, heeft dit op de volkssterkte weinig invloed. Er is voldoende honing en vooral stuifmeel. Als straks de jonge moer bevrucht is zet zo langzamerhand de zomerdracht in en gaat de ontwikkeling in snel tempo door.

Ook de afgekomen zwerm, waarmee verhoudingsgewijs veel jonge bijen meegaan en die een leggende moer heeft, ontwikkelt zich snel nadat de zomerdracht is begonnen. Het hele zwermverloop is dus volkomen aangepast aan de normale gang van zaken in de natuur en er is een duidelijke samenhang tussen de perioden van een groot nectaraanbod in de natuur en de activiteiten in het bijenvolk. Hieruit volgt ook dat het feit dat een volk darrecellen aanzet niet moet worden gezien als een eerste aanloop voor het zwermen. Iets anders is dat deze darren voor het zwermen onontbeerlijk zijn, maar zij zijn geen oorzaak. Zij behoren eenvoudig van ongeveer begin mei af tot een gezond en levenskrachtig bijenvolk.

Maar de imker wil iets anders. Hij wil honing.

Daarom wil hij zijn volken op sterkte hebben vóór de dracht en geen ontwikkeling op de dracht. Honing — accoord. Maar niet tot elke prijs. Een prijs die afgelopen winter en voorjaar bij velen bijzonder hoog was. Van alle kanten komen berichten over volken die in de winter omgekomen zijn — met voldoende voer in de raten — of die bij een tweede voorjaarsinspectie moerloos bleken te zijn.

We zullen trachten ook hieromtrent straks iets te zeggen in de hoop dat daaruit enige discussie ontstaat die ons inzicht wat verruimt.

De hierboven geschetste biologische gang van zaken wordt door de kastimker of losse-bouw-imker of hoe u het maar noemen wilt, in tegenstelling tot de korf- of vaste-bouw-imker, grondig verstoort. We beginnen daar al vroeg in het jaar mee door volken te verenigen of te versterken wat de evenwichtige samenstelling van het volk uit balans brengt. Men geeft het volk, wat als gevolg hiervan over een voor die tijd van het jaar te groot aantal jonge bijen beschikt, onvoldoende gelegenheid tot bouwen omdat het op een te kleine ruimte wordt gehouden en liefst alleen uitgebouwde raten krijgt, terwijl dit juist de tijd van het jaar is, waarin wasafscheiding en ratenbouw een natuurlijke behoefte van de bijen zijn. De doorsnee-imker gelooft nog steeds in het oude ver-

haal dat waszweten ten koste van de honingopbrengst gaat, terwijl het inmiddels wel duidelijk is geworden dat het bouwen een dusdanige stimulerende werking op de haaldrift van de bijen heeft, dat de honingopbrengst daardoor groter in plaats van kleiner wordt.

Het is dus duidelijk dat wij, bij ons streven om zoveel mogelijk honing te oogsten, de natuur geweld aan doen. Om dezelfde reden willen wij geen zwermen en daarom leest u in alle boeken en rubrieken over „zwermverhinderings”.

Nu is dat een heel mooie kreet maar een volk moet eenvoudig zwermen omdat het natuurlijke doel daarvan is vernieuwing en verjonging van de moer — en de moer is het volk — en vermeerdering van het aantal volken en instandhouding van de soort. Deze doeleinden bereiken wij dan langs andere en m.i. niet altijd even geslaagde methoden. Deze zijn sinds de kast met de uitneembare ramen is geconstrueerd, legio en de volken die mede of waarschijnlijk in hoofdzaak daardoor een slechte winter niet doorkomen zijn ook legio.

Goed, wat kan onze arme beginner, die het onder de hand wel zal beginnen te duizelen, doen om aan de zwermdrift het hoofd te bieden. Indien zijn waarschijnlijk kleine aantal volken ook de tol van de afgelopen winter heeft moeten betalen, dan zal hij vanzelfsprekend voor zwermen opzetten. **Maar dan op nieuwe ramen met hele vellen kunstraat en niet dan nadat hij de kasten van binnen met de schraapbeitel heeft afgekrabd, met heet sodawater nagespoeld.** Laten drogen ook natuurlijk. Waarom? Het is waarschijnlijk dat het volk aan nosema ten gronde is gegaan en dan zijn kast en inhoud met nosema-sporen besmet. Een goede methode is ook de kast, na deze zoveel mogelijk te hebben schoongekrabd, af te vlammen met een schilders-brandlamp of een van die moderne brandertjes op een gasflesje, zoals ook door kampeerdere gebruikt.

In plaats van de voorzwerm af te laten komen en op te zetten kan men ook voor dat het zover is een z.g. „vlieger” maken, een kunstmatige zwerm die de natuurlijke zwerm het dichtst nabij komt. Een bezwaar is dat men daarvoor de koningin moet zoeken en als die niet gemerkt is valt dat bij een volk wat tegen zwermen aanzit dikwijls niet mee. Daartegenover staat dat men zich om de aangezette moerdoppen niet hoeft te bekommeren. Het te behandelen volk behoudt alleen het broedraam waar de moer opzit en alle andere broedramen met de bijen verhuizen naar de nieuwe kast. De weggenomen ramen worden zo mogelijk vervangen door uitgebouwde ramen, want de koningin gaat door

met leggen. De nieuwe kast krijgt ergens anders in de stal of tuin een plaats en alle vliegbijen keren naar de kast waarop zij zijn ingevlogen terug. Vandaar de naam „vlieger”. Men moet deze dan ook liefst bij goed vliegweer maken en op het midden van de dag. Omdat de vlieger, die eigenlijk juist ook „afvlieger” wordt genoemd, geen vliegbijen meer heeft zwermt deze niet meer. De eerste moeder die uitloopt wordt aangenomen en de overige doppen worden afgebeten. Het oude volk met alle haalbijen en in de aanvang maar één raam broed heeft een volkomen onnatuurlijke samenstelling maar deze is wel bijzonder geschikt om een goede dracht te benutten. Dat straks het jonge broed zal moeten worden gevoed door bijen die daar feitelijk te oud voor zijn is een ander punt. Wat dat betreft staat de vlieger, het nieuw gevormde volk, er beter voor. Het bestaat vrijwel uitsluitend uit jonge bijen, die echter, dat leert de praktijk, ook bij sterke dracht in normale volken op de dracht gaan vliegen voordat de eerste periode van drie weken — het huisbijstadium — geheel is verstreken. Door het gemis aan vliegbijen gedurende de eerste dagen zal de vlieger wat dunne honing- of suikeroplossing moeten hebben om in de behoefte aan water te voorzien.

Wil men niet uitbreiden, dan staan er twee wegen open. Is de moeder geknipt, dan gaat deze bij het afvliegen van de voorzwerm verloren en de zwerm komt terug. Zodra de eerste jonge moeder uitgelopen is zal men des avonds bij het luisteren aan de kastwand het tuten en kwaken horen. De volgende morgen moeten dan alle moerdoppen, maar dan ook allemaal, worden verwijderd. Ziet men er een over het hoofd, dan komt er onherroepelijk een nazwerm. Een wat veiliger methode is om direct na het terugkomen van de voorzwerm het volk grondig na te zien en alle doppen uit te snijden. Daarbij is het beslist noodzakelijk de bijen van de ramen te schudden omdat men anders grote kans loopt een wat verscholen zittende dop over het hoofd te zien. Door het wegnemen van alle doppen moet het volk redcellen bouwen. Deze jonge moeren zijn alle van dezelfde leeftijd en meestal aangezet op larfjes van één dag, zodat we op de dertiende dag tutende moeren kunnen verwachten, maar ik zou veiligheidshalve op de avond van de elfde dag maar vast gaan luisteren.

De imkers die de Aalster methode volgen maken ongeveer een maand voor het begin van de zomerdracht een kunstzwerm (aflegger) in een zes-raams kastje. We moeten daarvoor wel weer het raam waar de koningin opzit opzoeken. Doe dat rustig met weinig rook of carbol.

Het is een kwestie van routine. Hoe meer u het

doet des te eerder hebt u het in de slag. Maak er een gewoonte van ook bij andere gelegenheden gelijk even naar die koningin te kijken, zonder er nu bepaald naar te gaan zoeken.

Hang voor dat u begint een uitgebouwde raat in het zesramertje en sluit het vlieggat. Dat om te voorkomen dat de moeder straks meteen weer uitloopt. Is het raam waarop de moeder zit gevonden, schud dat dan met een krachtige ruk af in het zesraamskastje en controleer of de moeder daar inderdaad bij is. De bijen lopen meestal direct tegen de in het kastje gehangen raat op waardoor de moeder vrij makkelijk gezien wordt. Als we „Aalsteren” moeten er nog 6 of 7 ramen bij afgeschud worden, omdat de vliegbijen terug vliegen naar de oude kast. Ook als we niet „Aalsteren” maar deze aflegger als tussenaflegger gebruiken acht uw rubriekschrijver het verstandig om deze aflegger sterk te maken. Als er van het hoofdvolk niet genoeg bijen worden afgetapt werkt dit naar zijn mening het z.g. „bruidszwermen” in de hand. Een z.g. bruidszwerm ontstaat als een groot aantal bijen met de onbevuchte moeder uitvliegt op de bruidsvlucht. Deze zwerm gaat hangen en de moeder vliegt niet naar de kast terug maar voegt zich bij de zwerm. Als de imker de zwerm niet heeft zien afkomen weet hij niet van welk volk de zwerm afkomstig is. Schept hij deze en zet hij de zwerm op, dan is het volk waarvan de bruidszwerm afkomstig is hopeloos moederloos, want het kan bij gebrek aan larfjes die niet jonger zijn dan drie dagen geen redcellen meer aanzetten. Heeft de imker het wel in de gaten en slaat hij de zwerm op het volk terug, dan bestaat er kans dat hij er de volgende dag weer afgaat. Dat probleem van dat herhaaldelijk bruidszwermen was vroeger moeilijk verklaarbaar. Nu we weten dat een koningin gemiddeld vier tot zes keer een paringsvlucht houdt is de verklaring eenvoudig. Telkens als de moeder uitvliegt om te paren gaat het hele gezelschap weer mee. Mogelijk dat dit wat wordt tegengegaan door van het hoofdvolk flink wat bijen af te tappen.

Hang uit het hoofdvolk ook een raam met voer en stuifmeel in de zesramer en vul deze verder aan liefst met uitgebouwde ramen en vergeet niet het vlieggat te openen. Ook de twee weggenomen ramen uit het moedervolk vervangen we liefst met uitgebouwde ramen want dat is moederloos gemaakt en moederloze volken bouwen kunstraat niet of slecht uit.

Dit moederloze hoofdvolk behandelen we dan verder als hiervoren omschreven. Als de kunstzwerm vroeg genoeg is gemaakt zal het hoofdvolk nog geen moerdoppen hebben aangezet en moet dus redcellen bouwen. We kunnen op de dertiende dag het tuten van de jonge moeder

verwachten maar gaan daar als eerder gezegd veiligheidshalve op de elfde naar luisteren. Het kan geen kwaad bij het uitbreken van de moerdoppen een paar jonge moeren in de kast te laten lopen. De onrust en verwarring die ontstaat doordat alle bijen worden afgeschud en alle moerdoppen worden weggebroken is als regel zo groot dat er geen zwerm afkomt. Dat zal zeker niet gebeuren als we deze operatie in de namiddag uitvoeren maar daarin zit het risico, vooral bij bijzonder goed weer, dat we des morgens een nazwerm krijgen. Voorzwermen komen als regel omstreeks het middaguur af maar nazwermen zijn wat dat betreft onberekenbaar.

Die gaan er ook bij minder mooi weer, als het zonnetje zich maar even laat zien, tussen uit.

Waren er al doppen in het volk, wat we bij het zoeken naar de moer natuurlijk hebben gezien, dan deze meteen allemaal uitbreken, waardoor het volk redcellen moet aanzetten en we dus dezelfde situatie krijgen als boven omschreven.

Uw rubriekschrijver is niet zo'n voorstander van het overwinteren van afleggers, zoals bij de „Aalster” geschiedt. De aflegger die geen haalbijen heeft en gewoonlijk tegen de drachtloze periode die aan de zomerdracht vooraf gaat wordt gemaakt, moet worden gevoerd en van stuifmeel worden voorzien, want we zijn er inmiddels wel goed van overtuigd dat stuifmeel voor de opbouw van sterke en gezonde volken minstens zo belangrijk is als honing. Nu is dat als we naar de voorjaarsdracht reizen en zeker als dat het fruit is niet zo'n toer want meestal treffen we in de volken geheel met stuifmeel gevulde raten z.g. „stuifmeelplanken” aan die we er toch niet allemaal in kunnen laten zitten willen we voldoende ruimte in het broednest voor het leggen van de moer houden. Maar die aflegger moet ook verder nog al worden vertroeteld en royaal met suiker worden opgevoerd voor de winter, omdat kleine volken verhoudingsgewijs meer nodig hebben voor de overwintering dan grote. In het kader van de kosten van onze imkerij is het overwinteren van de volkjes en eigenlijk de hele toepassing daarvan nogal oneconomisch, ook al door de steeds stijgende suikerprijs.

Bovendien is uw rubriekschrijver nog steeds van mening dat het met sterke volken — dat betekent vruchtbare moeren en grote broedruimte — mogelijk is zonder verenigen in het voorjaar een opbrengst te krijgen die voor de doorsnee-imker en zeker voor de imker die voor al die ingrepen en bewerkingen eenvoudig geen tijd heeft, bevredigend is.

Al dat delen en samenvoegen van volken verstoort het evenwicht of als u wilt de harmonie in de bijensamenleving met alle gevolgen van

dien, maar daar komen we straks nog wel even op terug. Persoonlijk geef ik er dus de voorkeur aan deze aflegger, als die moet worden toegepast om het zwermen in de hand te houden, te gebruiken als tussenaflegger d.w.z. deze, als de jonge moer in het hoofdvolk een behoorlijk broednest heeft gevormd, daarmee weer te verenigen, vanzelfsprekend na de oude moer uit de aflegger te hebben verwijderd.

Voor degenen die met de bijen naar een late dracht gaan is de periode na afloop van de zomerdracht (ongeveer 25 juli) en voordat de volken naar de najaarsdracht gaan, bijzonder geschikt. De volken kunnen met de krantenmethode worden verenigd, waarna de broedramen kunnen worden bijgehangen en het volk met tien ramen broed in de broedkamer naar de hei kan gaan. Gelijktijdig kunnen dan ramen met eitjes of jong broed aan de kant worden gehangen, zodat de bijen niet meteen de kantramen van de broedkamer vol honing kunnen dragen.

Op deze late dracht verzamelt het volk nog veel stuifmeel, onontbeerlijk voor de vorming van een goed wintervolk. Mits niet te laat opgevoerd en met een ruime voedselvoorraad in een vooral niet te kleine ruimte ingewinterd, kan de imker dan met vertrouwen het voorjaar tegemoet zien.

Blijkens de berichten zijn er de afgelopen winter nog al wat slachtoffers gevallen. Aan de aanvragen voor bijen op het fruit kon niet ten volle worden voldaan en ook voor de bestuiving van de augurken in Limburg is het aantal beschikbare volken absoluut onvoldoende. Ons bijenbestand is door tal van oorzaken klaarblijkelijk dermate geslonken dat na een ongunstige uitwintering de terugslag daarvan onmiddellijk in de agrarische sector wordt ondervonden. Reden temeer ook voor onze overheid, om de bijenhouders te beschermen en waar dat enigszins mogelijk is te stimuleren in plaats van dit in ons land toch al zo moeilijke bedrijf uit door kinderachtige angst ingegeven motieven steeds verder aan banden te leggen.

Wordt vervolgd

Dit nummer was reeds persklaar toen bleek dat onze medewerker — Dick Louwers — U allen bekend, 21 juni a.s. 25 jaar in dienst van onze vereniging zal zijn.

Dank zij de medewerking van onze drukker kunnen wij nog mededelen dat er die dag van 15.00-17.00 uur gelegenheid zal zijn onze jubilaris geluk te wensen in de bestuurskamer van het Bijenhuis.

OFFICIELE MEDEDELINGEN

NOTULEN VAN DE ALGEMENE VERGADERING gehouden op zaterdag 5 mei 1973 in het motel MOTO RESTO te Bunnik.

Van het hoofdbestuur zijn aanwezig: Mr. L. R. J. Ridder van Rappard (voorzitter) en de leden: W. Assink, B. C. Dekker, J. Fluyt, R. H. Geskes, R. v. d. Hul, H. G. Maagendans (vice-voorzitter), M. W. v. d. Meulen, B. Meijerman, C. Pater Jzn, P. H. Ramakers, J. Snoek.

Opening

In zijn openingswoord belicht de **voorz.** nog eens extra het voor onze vereniging belangrijke jaar 1972.

Niet alleen vierden wij gezamenlijk ons 75-jarig bestaan op die glorieuze 25e november, waarbij een gebouw met een oppervlakte van 1500 m² nog te klein bleek te zijn om alle belangstellenden te kunnen ontvangen, maar bovendien werd op die dag ons nieuwe Bijenhuis officieel in gebruik gesteld.

Er is veel over te doen geweest, maar nog meer is er gedaan om deze mijlpaal in de geschiedenis van onze vereniging gestalte te kunnen geven. Het verheugt spr. dat zelfs de ergste pessimist nu ook blij is met zijn eigen nieuwe Bijenhuis.

Dat de plaats van samenkomst van deze A.V. Bunnik is geworden, is een kwestie van overmacht. Aanvankelijk was gedacht deze vergadering in ons nieuwe Bijenhuis te houden, doch uit economische overwegingen moest hiervan worden afgezien. De enig beschikbare zaal van voldoende grootte was het motel in Bunnik.

Voorts heet spr. welkom de Rbc. Ir. J. Mommers, die deze keer voor het laatst in zijn kwaliteit van rijksbijenteeltconsulent aanwezig is. Wij zullen deze vertrouwde gast op onze vergaderingen missen, doch nemen nog geen afscheid daar mogelijkheden worden gezocht om onze erkentelijkheid te betuigen.

Ook richt de **voorz.** een uitvoerig woord van welkom tot de vertegenwoordigers der bijenhoudersbonden van de N.C.B. de HH. L. N. v. d. Palen en W. A. M. v. Heugten en tot onze ereleden de HH. Tj. Stienstra, J. F. Verhoeven en A. Vink. Van de A.B.T.B. was de richt van verhindering ingekomen. Tenslotte begroet spr. nog de nieuw gekomen H.B.leden R. v. d. Hul en B. Meijerman daarbij tevens dank brengend aan de afgetreden H.B.leden Mr. F. B. Blaisse en J. J. Mulder voor het vele werk, vaak onder moeilijke omstandigheden verricht.

Zich richtend tot de vergadering haakt spr. in op de uitspraak van een onzer nieuwe H.B.leden, die opmerkte dat onze vereniging een van de goedkoopste verenigingen in ons land is.

Wij zijn daar trots op maar moeten toch rekening houden met de voortdurende geldontwaarding. Aan quotumverhoging in 1975 zal haast niet te ontkomen zijn.

Wijzend op het te behandelen punt (Wijziging H.R.)

merkt spr. op dat voortaan de A.V. in maart kan worden gehouden als deze verg. accoord kan gaan met de gevonden geniale tussenoplossing het verenigingsjaar los te koppelen van het boekjaar, waardoor deze wijziging sneller en goedkoper geëffectueerd kan worden.

Het nieuwe pand vergde een grote investering, die nu rendabel gemaakt moet worden. Het H.B. is in deze optimistisch gestemd, doch niet geheel zonder zorgen. Wij baseren ons echter op het ledenbestand en het ledental is stijgende.

Het maandblad blijft een zware last, doch gezamenlijk met andere bonden zou deze last aanmerkelijk verlicht kunnen worden. Straks zal uw mening hierover worden gevraagd.

Wat wij gezamenlijk kunnen doen, eigenlijk moeten doen, is de prijs der eigen gewonnen honing aanpassen aan de wereldmarktprijs. Bij het handhaven van afbraakprijzen is geen lonende productie mogelijk. Het H.B. heeft een stap in deze richting gedaan en het is uw eigen belang mee te gaan met deze trend. Aldus de voorzitter.

Daarna worden staande de leden herdacht, die in het afgelopen jaar tot hoger leven zijn geroepen.

Notulen

Deze worden onveranderd goedgekeurd.

Ingekomen stukken

Een brief van de bond van bijenhouders van de L.L.T.B. d.d. 12-3-1973.

De **voorz.** licht toe dat wij reeds gezamenlijk suiker hebben gekocht. Een volgende stap zou kunnen zijn een collectief abonnement van de leden der L.L.T.B. op ons maandblad. Dit moet worden gezien als een voorzichtige poging wederzijds gebruik te maken van ons maandblad met als compensatie de bevoegdheid mededelingen, uitsluitend bestemd voor leden der L.L.T.B., in ons blad te kunnen plaatsen. Dit zou kunnen betekenen een grotere oplage en vermoedelijk een lagere prijs.

Dhr. **Tesink** (Westland) vraagt of de zaak al is beoordeeld op haar financiële merites.

De **voorz.** beaamt dit. Officieel wordt echter nog niets gedaan. Eerst moet deze verg. een beslissing nemen over deze mogelijk ingrijpende stap.

Dhr. **Jeuken** (Heerlen) is verheugd over dit tot stand gekomen contact. Spr. wil echter zekerheid dat de leden van onze vereniging niet zullen worden overvleugeld door de leden der L.L.T.B.

De **voorz.** wijst er op dat het initiatief is uitgegaan van de L.L.T.B. Het is niet de bedoeling een concurrentiesfeer te gaan scheppen. Speciaal daartoe is ook dhr. **Ramakers** (H.B.lid Limburg) aanwezig geweest bij de inleidende bespreking. Dit moet worden gezien als de eerste stap om naar een hechter verband te groeien. Onze houding in deze is passief en blijft voorlopig passief. Wij gaan niet stoken. Wij kiezen ook geen partij. Wie uit eigen vrije wil tot ons

komt is welkom. Vanzelfsprekend moeten onze diensten betaald worden. Het is echter dwaasheid dat zo'n klein land als het onze twee tijdschriften uitgeeft. Zolang dit echter zo is blijft onze aansprakelijkheid voor ons maandblad onverkort gehandhaafd. Andere bonden kunnen faciliteiten krijgen. Het bestuur der L.L.T.B. vond onze voorwaarden aannemelijk. Ook de andere bonden hebben blijk gegeven dit niet onaantrekkelijk te vinden. Wij gaan ons echter zeer beslist niet bemoeien met mogelijke tegenstellingen in de andere bonden.

Op vragen van afd. **Ede en Oostburg** antwoordt de **voorz.** dat het hier niet gaat om losse abonnementen doch om een collectief abonnement. Ons blad zou dus toegezonden worden aan alle leden der L.L.T.B. Het contract zal eenjarig zijn, doch moet stilzwijgend kunnen worden verlengd.

Dhr. Mulder (Appelscha) merkt op deze geluiden al eens meer te hebben gehoord.

De **voorz.** repliceert dat in geen geval zal worden teruggekeerd tot de oude conceptie.

De vergadering machtigt het H.B. de begonnen besprekingen voort te zetten en eventueel besprekingen te beginnen met de andere bonden.

Beëindiging W.A.-verzekering

De **voorz.** licht toe dat vrijwel iedereen als particulier verzekerd tegen W.A.-risico's is verzekerd. Deze verzekering zou dus overbodig zijn. De maatschappij vraagt momenteel een forse premieverhoging. Dit is voor het H.B. aanleiding geweest U het voorstel te doen deze verzekering te laten vervallen.

Dhr. Bajema-Sneek deelt mede dat de gehele kring Friesland tegen zal stemmen. Het voornaamste argument is dat men collectief sterker staat dan als particulier. Mocht dit voorstel worden aangenomen dan zal Friesland voor haar leden toch een collectieve verzekering afsluiten.

Uit een brief van **dhr. Jansonius-Apeldoorn** blijkt dat het voor de leden moeilijk zal zijn dit risico via hun W.A.-polis gedekt te krijgen.

De **voorz.** wijst er op dat het zeer moeilijk is te bewijzen wiens bijen, zo het al bijen zijn, de schade hebben veroorzaakt.

HH. Bakker-Kampen en **Stienstra-Leeuwarden** bestrijden dit. Voor imkers die erg eenzaam staan met hun bijen is de schuld wel degelijk aanwijsbaar.

Dhr. Maagendans (vice-voorz.) om advies gevraagd, merkt op dat bijen in de zin der wet, geen huisdieren zijn. Spr. vreest dat vele verzekeringsmaatschappijen zullen weigeren dit risico te aanvaarden.

Dhr. Stienstra-Leeuwarden berekent dat deze verzekering tegen verhoogde premie nog geen 20 cent per lid kost. De maatschappijen zullen in meerderheid dit risico niet aanvaarden. Spr. pleit ervoor de W.A.-verzekering te handhaven.

Dhr. Regelink-Warnsveld is verheugd te horen dat deze verzekering maar 20 cent per lid zal gaan kosten, maar zelfs al zou het 50 cent per lid zijn dan nog moet deze verzekering gehandhaafd blijven. Een particulier is veel te kwetsbaar. Zijn afdeling zal dus tegen dit voorstel stemmen.

Dhr. Diemersen-Beetsterzwaag heeft in het verleden enige malen moeilijkheden gehad. Gelukkig is dit voortreffelijk afgelopen dank zij onze W.A.-verzekering. Gezien zijn ervaringen moet deze verzekering gehandhaafd blijven, wat het ook moge kosten.

Dhr. v. Rooyen-Ede kan eveneens niet accoord gaan met dit voorstel. Een particulier zou dit risico moeten dekken via een landbouwverzekering, kosten f 60,— per jaar. Dit is belangrijk duurder dan onze

collectieve verzekering, zelfs tegen verhoogde premie. **Dhr. Tesink-Westland** acht het H.B.-voorstel aanvechtbaar door de vele onzekerheden en stelt voor de verzekering te continueren.

De **voorz.** merkt op dat hij graag op de kleintjes let, want vele kleintjes maken samen een grote. Als U het H.B.-voorstel echter niet wilt volgen houdt dit in dat de collectieve verzekering tegen W.A.-risico's wordt gecontinueerd tegen een verhoogde premie.

De meerderheid der leden is vóór continuering en besloten wordt de W.A.-verzekering voort te zetten, doch opnieuw in onderhandeling te treden over de te betalen premie.

Beleid hoofdbestuur

Dhr. Stienstra-Leeuwarden merkt op dat er in de noordelijke provincies gevaar voor spuitschade heeft gedreigd. Hierover is weinig, te weinig in ons maandblad gepubliceerd.

Dhr. Maagendans repliceert dat hierover een vergadering op hoog niveau is gehouden. De deskundigen in deze vergadering hebben nadrukkelijk ontraden tot uitvoerige publicatie over te gaan. Daarom werd alleen een kleine waarschuwing geplaatst.

De afgevaardigden van Rotterdam, Leiden en Westland hebben klachten over de verzending van het maandblad.

Dhr. v. d. Weert wijst er op dat in het afgelopen jaar boven het normale werk, veel werk moest worden verricht voor de nieuwbouw, de verhuizing en de open dag. Het overgaan op een ander adres-systeem was gewoon te veel. Niettegenstaande dat kon tot december nog vrij normaal worden geadresseerd. Daarna moest worden overgestapt en toen zijn de moeilijkheden ontstaan. Met ingang van het mei-nummer wordt geadresseerd volgens het nieuwe systeem. Nu zullen de moeilijkheden wel spoedig zijn opgelost.

Dhr. Meyberg-Emmen had deze moeilijkheden al onderkend en daarom in deze overgangperiode iedere maand collectief om zijn maandbladen voor nieuwe leden gevraagd en deze ook prompt toegezonden gekregen. Spr. begrijpt niet waarom iedere afdeling dat niet heeft gedaan. De administratie had dan veel sneller en goedkoper kunnen werken.

Dhr. Frieling-Uithuizen wil graag weer de lijst met nieuwe leden in het maandblad gepubliceerd zien. Dit wordt toegezegd.

Mej. Jasperse-Bunnik wil graag de imkersdag naar een latere datum verschuiven. Daar blijkt dat de bijenmarkt te Eerbeek in het gedrang komt bij handhaving der datum wordt besloten de datum der imkersdag vast te stellen op **29 september 1973**.

Hierna hecht de vergadering haar goedkeuring aan het door het hoofdbestuur in 1972 gevoerde beleid.

Verkiezing voorzitter

Het stembureau bestaande uit **mej. E. S. C. Jasperse** en **dhr. B. C. Dekker** maakt de uitslag der stemming bekend. Deze is:

Mr. L. R. J. Ridder van Rappard	152 stemmen.
H. G. Maagendans	5 stemmen.
W. Assink	10 stemmen.
blanco	11 stemmen.

De **voorz.** is bijzonder getroffen door dit grote blijk van vertrouwen. Met veel genoegen zal spr. deze nieuwe periode uitdienen. Eens komt echter de tijd van gaan. Voor zichzelf heeft de **voorz.** dit bepaald op 1977. Een 40-jarig voorzitterschap met al zijn ups en downs is dan bereikt. Het eerste jaar van een eventueel volgende ambtsperiode **zou** hij willen be-

nuten om met het H.B. naar een opvolger uit te kijken.

Werkstuk (frontpag. jan.nr.)

Dhr. **Gouda**-Sprang-Kapelle heeft dit unieke staaltje van huisvlijt ter beschikking van de vereniging gesteld met het doel dit amerikaans te verkopen en de opbrengst hiervan ter beschikking van de bouwsteenactie te stellen.

De **voorz.** wil dit werkstuk, dat nu reeds een ereplaats in de bestuurskamer inneemt, voor de vereniging behouden en vraagt het fiat der vergadering het werkstuk te mogen kopen voor f 100,— en het dan aan de vereniging te schenken.

Mej. **Jasperse** vindt dit te goedkoop, waarna de **voorz.** zijn bod verdubbelt, hetgeen de zaal een instemmend applaus ontlokt.

Jaarstukken en begroting

Dhr. **Mulder**-Appelscha vraagt inlichtingen over de post Salarissen afd. Handel. Ten tweede meent spr. dat de winst op suiker te hoog is. Spr. heeft zelf meegeholpen bij de prijsvaststelling en weet derhalve dat er slechts een winstopslag was van vier tiende cent.

Bovendien wijst spr. er op dat het maandblad over 1972 f 33.000,— heeft gekost. Waarom is dan de begroting over 1974 lager dan dit bedrag?

De **accountant** geeft op alle vragen een bevredigend antwoord.

Dhr. **Rijk**-Oostburg ziet een opmerking over onzorgvuldig kasbeheer en wil hier meer van weten.

De **accountant** licht dit nader toe.

Dhr. **Tesink**-Westland wil gaarne de reactie van de secretaris.

De **secr.** licht toe dat boven het normale werk veel extra werk moest worden verzet. Aan een zekere mate van onzorgvuldigheid valt dan niet te ontkomen.

Dhr. **de Groot**-Utrecht vraagt waarom niet is afgeschreven op de bedrijfsmiddelen.

De **accountant** is het met vraagsteller eens dat in het algemeen gezegd kan worden dat bij aankoop van b.v. een auto op het moment dat men de garage uitrijdt deze f 1500,— minder waard is. Op grond van deze zelfde overweging zou men dus op bedrijfsmiddelen welke niet of nauwelijks gebruikt zijn in het eerste jaar reeds moeten afschrijven. Uit economische overwegingen is echter over 1972 niet afgeschreven.

Dhr. **Bajema**-Sneek acht de kosten van het maandblad zeer hoog. Vlg. spr. kan het blad goedkoper worden gedrukt in Friesland.

Dhr. **Maagendans** licht toe dat onze prijs een z.g. „all-in” prijs is. Niettemin wachten wij met belangstelling op een offerte.

Dhr. **Fleurbaay**-A'dam verwacht dat hr. Maagendans dan lang kan wachten. Spr. is zelf vakman en weet dat het niet goedkoper kan. Bovendien is de drukker gebonden aan een prijzenkartel.

Commissie nazien boeken

De commissie werd dit jaar gevormd door afd. Bun-
nik (mej. E. S. C. Jasperse) en door afd. Bussum
(dhr. J. de Heer).

Het verslag bestaat uit twee delen. Een algemeen beschouwend verslag, samengesteld door dhr. de Heer en een meer technisch verslag, samengesteld door mej. Jasperse. Op diverse vragen had de commissie geen bevredigend antwoord gehad en zij wijt dit aan het feit dat er geen taakomschrijving is vastgesteld voor deze commissie.

De **voorz.** acht het niet juist de werkzaamheden der

commissie te beperken door voorschriften. Deze grote vrijheid schept juist mogelijkheden tot nieuwe discussies.

Hierna sommen de leden der commissie een 15-tal punten op, waardoor zij meenden het voorstel te moeten doen geen décharge te verlenen.

De **accountant** beantwoordt de vragen puntsgewijs.

De **voorz.** is bijzonder verheugd dat deze commissie haar taak zo nauwgezet heeft vervuld en vraagt om suggesties.

Dhr. **de Heer** wil graag of

- a. de naam der commissie veranderen;
- b. een taakomschrijving voor de commissie.

De **voorz.** acht dit niet juist. Door dit te doen zou deze commissie verstarren. Spr. meent te moeten constateren dat zowel de accountant als de commissie beiden het goede voor hebben met de vereniging. Door ons nieuwe pand komen wij haast vanzelfsprekend op een verbrede basis en een vergrote actieradius. De kantoorbezetting is daardoor te klein geworden. Het aantrekken van personeel om de directeur te ontlasten zal dus serieus door het H.B. bekeken moeten worden.

Met deze formulering kan de commissie accoord gaan. De accountant waarschuwt dat dit grote financiële gevolgen kan hebben, die eerst goed bekeken moeten worden.

Dhr. **de Groot**-Utrecht meent dat de commissie haar doel voorbij schiet. Een accountant controleert en geeft décharge. Wat is het werk der commissie?

De **voorz.** wijst er op dat het de taak der commissie is het beleid te controleren in de ruimste zin des woords.

Dhr. **Beyersbergen**-R'dam heeft bewondering voor het werk des commissie. De accountant is echter een integer vakman. De commissie kan zich derhalve beperken tot steekproeven. Spr. stelt voor elk jaar een bepaald gedeelte extra onder de loupe te nemen en stelt voor décharge te verlenen.

Dhr. **Baardman**-Kenn.land heeft een gevoel van onbehagen en wil graag de toezegging dat het H.B. extra aandacht aan deze zaak zal schenken.

Dhr. **de Reus**-Dieren wil de commissie graag handhaven en de suggestie volgen snel een boekhouder aan te trekken.

De commissie, bij monde van dhr. **de Heer** merkt op dat iedereen er nu van overtuigd is dat het kantoor sterk onderbemand is. Vrijwel alle punten zijn terug te voeren tot dit ene punt. Nu er bereidheid is getoond hier iets aan te doen is de commissie bereid haar voorstel tot het niet verlenen van décharge in te trekken.

De vergadering volgt het voorstel der commissie en keurt de jaarstukken 1972 en de begroting 1974 goed.

Vaststelling quotum 1974

De vergadering volgt het H.B.-voorstel het quotum over 1974 ongewijzigd te handhaven.

Aanwijzen commissie nazien boeken 1973

De vergadering volgt het H.B.-voorstel de afdelingen Bussum ten Colmsgate, reserve afd. Culemborg aan te wijzen.

Wijziging huishoudelijk reglement

Dhr. **de Vries**-Laren-BI. meent dat deze ingrijpende wijziging niet tijdig is gepubliceerd in het maandblad. Hierdoor zijn deze voorstellen niet voldoende besproken in de afdelingen. Spr. vraagt dit punt te verdagen tot een volgende vergadering.

De vergadering meent dat deze zaak al te lang heeft gesleept en wil nu tot behandeling overgaan.

Art. 25 nieuw lid 4 H.R.

Dhr. **de Vries-Laren-Bl.** acht het niet juist dat correspondentenschappen, die veel suiker afnemen een stem krijgen. De stemmen zijn er voor mensen en niet voor balen suiker.

De **voorz.** merkt op dat dit juist is gedaan om meer inspraak te krijgen. Mensen, die veel volken hebben, doch lid zijn van een correspondentenschap hebben veel belang bij de bijenteelt en moeten kunnen meepraten.

Dhr. **Meyerman** (H.B.lid) licht dit voorstel met praktijkvoorbeelden toe.

Dhr. **de Vries-Laren-Bl.** acht het in dat geval juist dat ieder lid één stem te geven.

De **voorz.** merkt op dat dit bij een stemming in de A.V. niet hanteerbaar is. Wie veel suiker afneemt heeft veel volken en heeft veel belang bij inspraak.

Dhr. **Mulder-Appelscha** vraagt of zo'n afgevaardigde ook recht heeft op reiskostenvergoeding.

De **voorz.** wijst er op dat dit is geregeld in art. 24 lid 2 H.R.

Dhr. **Rijk-Oostburg** meent dat de vereniging zich niet te veel aan de suikerlevering moet binden. Beter is het de contributie aan te passen.

De **voorz.** repliceert dat via de suikerlevering dit alles veel eenvoudiger is te regelen.

Dhr. **Withaar-de Wijk** meent dat correspondentenschappen niet levensvatbaar zijn. Zijn afdeling zou wegens de grote afstanden ook gesplitst kunnen worden in diverse correspondentenschappen. Grotere eenheden werken echter economischer. Spr. acht het niet juist deze correspondentenschappen te handhaven en via een extra stem ook nog te stimuleren.

De vergadering besluit in meerderheid deze wijziging door te voeren.

Art. 37 nieuw lid (collectief abonnement)

Dhr. **Jeuken-Heerlen** wil hier de toevoeging: Met dien verstande dat geen schade mag worden berokkend aan afdelingen van de ver. tot bev. der bijenteelt. Daar dit reglementair niet kan worden vastgelegd komt dhr. **Tesink-Westland** met de formulering: eventueel onder bepaalde voorwaarden.

De vergadering besluit deze toevoeging te accepteren.

Dhr. **Tesink-Westland** wil graag onder het reglement opgenomen:

Vastgesteld in de Algemene Vergadering van 5 mei 1973.

Hiervan wordt goede nota genomen.

Dhr. **Meyberg-Emmen** wenst te laten vastleggen dat afd. Emmen niet accoord kan gaan met deze wijziging van het H.R. Op punten heeft deze afdeling andere ideeën. Wegens tijdgebrek kan dit niet tot uitdrukking worden gebracht.

Plaats algemene vergadering 1974

De vergadering besluit als plaats van samenkomst te kiezen: Utrecht.

Imkersdag 1973

De imkersdag, die oorspronkelijk was vastgesteld op 22 september 1973 wordt verschoven naar 29 september 1973. Dit om tegemoet te komen aan diverse wensen.

Aanleg tuin

Een commissie bestaande uit de HH. H. A. Habers, R. v. d. Hul en M. W. v. d. Meulen werkt momenteel een plan uit. Het is nog te vroeg hierover nu al iets te zeggen.

Dhr. **Verhoeven-Beekbergen** merkt op dat de aanleg van een heidetuin goedkoop is en weinig onderhoud vergt.

De **voorz.** meent dat dit wat te eenzijdig is. Deze tuin moet ons visitekaartje worden. Honing- en stuifmeelgevende gewassen moeten er ruim in vertegenwoordigd zijn.

Dhr. **v. Rooyen-Ede** dacht dat dit niet zo duur behoeft te zijn als de eerste berichten hierover doen geloven. Plantmateriaal kunnen wij via onze leden en relaties betrekken. Bovendien zijn er vele afdelingen waarvan de leden wel de handen uit de mouwen willen steken. Arbeidsloon behoeft dus geen probleem te zijn.

De **voorz.** is erg verheugd dit te horen en hoopt dat de tuin het visitekaartje van onze vereniging zal worden. Eerst wil spr. echter het verslag der commissie afwachten.

Pensioenen

De **voorz.** licht toe dat aanvullingen op hetgeen de overheid doet bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, van geval tot geval zullen worden bekeken. Dit voorstel heeft de instemming van alle personeelsleden.

Dhr. **Jonkman-Hoog Zuthem** vraagt of het personeel ook moet bijdragen in deze regeling.

De **accountant** merkt op dat dit niet mogelijk is.

Wordt vervolgd

ONZE FOTOWEDSTRIJD

Als we aannemen dat 10 % van onze duizenden leden bij tijd en wijle een fototoestel hanteert, dan zijn wij zeker aan de lage kant. Toch ontvangt de redactie maar zelden foto's van onze leden die van een zodanige kwaliteit zijn dat ze geschikt zijn voor reproductie in ons maandblad. Een modern maandblad zonder aantrekkelijke illustratie is haast niet meer denkbaar. Het is het plaatje dat bij de hedendaagse mens als blikvanger dienst doet en hem tot lezen brengt.

Vandaar dat uw redactie permanent op zoek is naar goede foto's die met de imkerij verband houden.

Teneinde ook de leden daarin te betrekken wekken wij U op mede te doen aan een fotowedstrijd, waarvoor wij voor dit seizoen het onderwerp kozen „Bijen op Drachtplanten”.

Deelneming is gedurende de gehele zomer mogelijk tot 15 september. Er zullen prijzen beschikbaar worden gesteld en voor reproductie geschikte bekronde foto's worden in het maandblad gepubliceerd.

De deelnemende foto's moeten aan de volgende eisen voldoen:

1. Uitsluitend zwart-wit foto's kunnen mededingen, kleurenfoto's en dia's komen niet in aanmerking.
2. Het minimumformaat is 9 bij 12 cm, maximum 18 bij 24 cm.
3. De foto's moeten scherp zijn, niet te verwarren met hard. Harde foto's vertonen geen of weinig doortekening in de lichte en donkere partijen.
4. De foto's moeten zijn afgedrukt op wit glanzend papier.

Veel succes! Vol verwachting klopt ons hart.

Onze Imkersdag in het Bijenhuis te Wageningen

De Imkersdag 1973 — op 29 september a.s. — dit in verband met de bijenmarkten — zal wat zijn opzet betreffen volkomen, maar dan ook helemaal afwijken van het tot nu toe op de meeste imkersdagen gevolgde patroon.

We kunnen ons levendig voorstellen dat velen die tot nu toe tot de trouwe bezoekers van de imkersdag behoorden zeggen „Nou ja, die imkersdag, dat kennen we onder de hand wel, we slaan maar eens een keertje over”. Maar daar is noch de organiserende afdeling, die „rond” moet kunnen komen, noch uw H.B. het mee eens.

De imkersdag is een traditie in onze vereniging, waarop oude kennissen elkaar ontmoeten en nieuwe worden gemaakt en waar nu eens niet over zakelijke aangelegenheden behoeft te worden gesproken. Het is een traditie die wij tot elke prijs wensen te handhaven. De steeds afnemende belangstelling voor deze dagen gedurende de laatste jaren is ons een doorn in het oog.

Een gans andere opzet dus, die voor onze leden zodanige mogelijkheden biedt, dat wij een opkomst verwachten, die minstens gelijk is aan die op de „open dag” gehouden ter gelegenheid van de officiële opening van het Bijenhuis.

Foto van een voor ons vertrouwd insect „geschoten” door de heer A. van Frankenhuyzen van de P.D. die voor ons een voordracht over „insekten in de boomgaard” zal houden.

Wat is er dan allemaal zo „gans anders”? Op de eerste plaats **de deelnameprijs**. Deze bedraagt f 5,50.

Nee, dat is geen drukfout: **de prijs is vijf gulden en vijftig cent**. Maar? Ja, er is natuurlijk een maar. Het is de bedoeling U voor dit bedrag wel veel ontspanning te bieden, maar behalve het gebruikelijke kopje koffie met koek dat U bij de ontvangst wordt aangeboden, zult U zoals dat heet „in eigen voeding” moeten voorzien. Dat gaan we dan weer makkelijk voor U maken door in het Bijenhuis een kantine in te richten, waar U tegen een zacht universeel prijsje belegde broodjes, koek, dranken enz. kunt krijgen.

Daar U de verschillende evenementen die de organisatoren aan het voorbereiden zijn groepsgewijze gaat

Gebouw van de Plantenziektenkundige dienst Wageningen.

bezoeken en deze groepen wisselen wordt gedrang aan de „koffiebar” zoveel mogelijk voorkomen. Toch is men er geslaagd een zodanige regeling te ontwerpen dat iedereen tussen twaalf en twee uur kan eten.

Het staat U natuurlijk ook vrij een uitgebreid lunchpakket mee te nemen.

Welke mogelijkheden zijn er voor de bezoekers? In het Bijenhuis is na afloop van de ontvangst en het officiële gedeelte in de eerste plaats de Nationale Honingtentoonstelling te bezichtigen.

We rekenen op een groot aantal inzendingen! Probeer U ook uw krachten eens in de klasse Experimentele Vormgeving. Daarnaast zullen er demonstraties zijn in pottenbakken, weven of spinnen en strovlechten en natuurlijk kunt U inkopen in onze winkel doen. Verder zult U per bus een uitstapje kunnen maken naar de Plantenziektenkundige Dienst, waar U wordt voorgelicht over de juiste wijze van spuiten en een bezoek kunt brengen aan het proefdierenverblijf.

Een bezoek aan het Arboretum, waar U eveneens per bus naar toegebracht wordt en onder deskundige leiding wordt rondgeleid staat eveneens op het programma. Na de rondwandeling gaat U dan met de bus weer terug. U kunt U daarna b.v. op dezelfde wijze naar het Instituut voor Veredeling van Tuinbouwgewassen laten brengen waar U kennis kunt nemen van de proeven die op dat moment worden gedaan, maar U kunt ook even over het achterterrein van het Bijenhuis naar het terrein van het I.T.T. wandelen, waar U de permanente tentoonstelling van land- en tuinbouwwerktuigen en materialen kunt bezichtigen.

Welke evenementen U ook gaat bezoeken, U zult op tijd in het Bijenhuis terug moeten zijn, want tot slot van de dag treedt voor ons op een cabaretgroep, die zich in de betrekkelijk korte tijd van zijn bestaan al een reputatie heeft opgebouwd en zich heeft getooid met de knotsgekke titel „Stepinstepuit” en waarvan het succes bij voorbaat verzekerd is.

Reserveert U dus vast 29 september voor een bezoek aan onze imkersdag. In het volgende nummer zal de organisatiecommissie zeker nadere mededelingen voor U hebben.

BOUWSTEENACTIE

Aan Bouwstenen		f 3.609,15
Aan Hoekstenen		„ 1.940,—
Aan Obligaties		„ 15.175,—
Aan Toezeggingen		„ 750,—
Totaal		f 21.474,15

ADRESWIJZIGING RIJKSBIJENTEELT-CONSULENTSCHAP

In verband met de a.s. verhuizing van de heer Ir. J. Mommers luidt vanaf heden het correspondentie-adres van het kantoor van de Rijksbijenteeltconsulent: Tilburgseweg 32, Hilvarenbeek, telefoon 013-425888.

Het adres en telefoonnummer zijn nu hetzelfde als van de Proefbijenstand Ambrosiushoeve.

Ik verzoek U met uw correspondentie hiermede rekening te houden.

Dr. G. D. Hemmes, arts
Rusthuis „De Lichtenberg”
Utrechtseweg 299
Amersfoort

Inlichtingen over bijensteken gevraagd

Als rustend arts en oud-inspecteur van de volksgezondheid houd ik mij bezig met een studie over de gevolgen bij de mens van steken door bijen en wespen. Om een indruk te krijgen van het aantal personen dat in een jaar (beter: bijenseizoen) gestoken wordt onder hen die in bijzondere mate aan bijensteken zijn blootgesteld, (ik bedoel imkers, hun huisgenoten en degenen die met hun bedrijf in aanraking komen) veroorloof ik mij een beroep te doen op uw hulpvaardigheid. Tot mijn genoegen kon de Redactie van uw tijdschrift zich er mede verenigen, dat ik daarin een aantal vragen tot u richt, ik hoop, dat u na elke steek bij u, uw gezin of u door het bedrijf bekenden de antwoorden wilt aantekenen. Ik behoef deze antwoorden niet dadelijk te ontvangen, dacht aan de volgende regeling: de aantekeningen over mei en juni krijg ik graag begin juli 1973, die over juli en augustus begin september en die over september en oktober in begin november 1973. Het komt er natuurlijk niet op een paar dagen aan.

Nu volgen de te beantwoorden vragen:

1. Wat is van de gestoken persoon het geslacht en het geboortjaar?
2. In welke gemeente heeft de steek plaats gehad en (ongeveer) op welke datum?
3. Welk lichaamsdeel werd getroffen?
4. Hoe lang duurden de gevolgen?
5. Is de angel al of niet in het steekkanaal achter gebleven?

6. Waren de gevolgen van de steek licht (lichte zwelling en roodheid), of matig (hevig pijn, zwelling en roodheid), of ernstig (ziek gevoel, neiging tot bewusteloosheid)?
7. Indien de patiënt vroeger ook al eens door een bij gestoken werd, was het dan ditmaal ongeveer hetzelfde of minder erg, of juist duidelijk erger?
8. Is na de recente steek een dokter geraadpleegd? dan gaarne diens naam en adres.

Mochten zich in 1973 of vroeger in uw gezin of bij omwonenden, naar u weet, wel eens zeer ernstige gevolgen van een wespensteek hebben voorgedaan, dan zal opgave daarvan, aan de hand van dezelfde vragen, zeer welkom zijn. In geval mijn vragen of uw antwoorden u aanleiding geven mij daaromtrent inlichtingen te vragen, dan zal ik u gaarne van dienst zijn. Als het blijkt dat zulks gewenst is, dan zal ik aan het einde alles na elkaar afdoen, wellicht in dit tijdschrift. Nu volgt mijn adres, alwaar ik graag uw antwoorden verwacht:

Dr. G. D. Hemmes,
Rusthuis „De Lichtenberg”,
Utrechtseweg 299,
Amersfoort.

Voor uw hulp zal ik zeer dankbaar zijn.
Met vriendelijke groeten en de verzekering mijn-
ner hoogachting,
G. D. Hemmes

UIT DE JAAGKIEPS

Klaver

De redakteur van Irish schrijft in het septembernummer over „deze uiterst waardevolle nektarplant, die in Ierland, tot groot verdriet van de imkers, steeds meer verdwijnt door het gebruik van kunstmest. „Hij citeert de deskundige Dr. V. Connolly: Klaver verrijkt de bodem met stikstof. In Nieuw Zeeland vormt de witte klaver de goedkoopste bron van stikstof en de weiden bestaan daar voor een groot deel uit klaver, die in dat land een groot deel van het jaar groeit. Het andere uiterste vinden we in Nederland, waar de produktie van stikstof voor grondbemesting te verwaarlozen is, en waar de kunstmest de stikstof levert voor de produktie van gras. Ierland houdt zo'n beetje het midden tussen deze uitersten.

Zowel wegens de produktie van stikstof als om zijn hoge voedingswaarde is klaver onvervangbaar en het onderzoek van Dr. Connolly is erop gericht om een klaver te kweken met een langere groeitijd en die minder gevoelig is voor een aanvullende stikstofbemesting. Als hij daarin slaagt, zal het belang van de Ierse boeren gediend zijn met de terugkeer van de klaver, zegt de redakteur. Hij voegt daaraan toe, dat ook de Ierse imkerij daarmee gebaat zal zijn als . . . als de nektarproducerende eigenschappen er dan tenminste nog niet uitgeteeld zijn . . .

Acacia

Een lezer vertelt in Die Biene van november, dat hij zo'n zes tot acht jaar geleden acacia's plantte. De stammen zijn nu tien tot twintig centimeter dik, maar er is weinig bloei, de spaarzame bloemen geuren niet en ze worden na twee of drie dagen bruin en ze worden door de bijen haast niet bevrogen.

Hij vraagt naar de oorzaak.

De antwoordman zegt, dat de acacia hier wel winterhard is, maar dat ze toch zuidelijker thuis hoort, in gebieden met warme zomers, zoals de Balkan. De Hongaarse acaciahoning bijvoorbeeld is bekend. De acacia groeit uitstekend op zandgrond, waar ze haar lange wortels diep genoeg kan laten groeien om het bodemvocht te

bereiken. In ons ruwere klimaat honingt de acacia alleen in bijzonder gunstige jaren. Het geringe aantal bloemen, waarover de vraagsteller klaagt, zal wel worden veroorzaakt door gebrek aan warmte en door de toestand van de bodem. De antwoordman vraagt tenslotte of de bewuste acacia's misschien op koude, lemige grond staan?

Paardebloemstuifmeel: mager

In de Jaagkieps van april 1971 namen we een berichtje op uit Gleanings. Volgens dat berichtje is de voedingswaarde van paardebloemstuifmeel voor de bijen niet zo groot. In ABJ februari '72 vonden we dezelfde mening, met wat cijfers aangaande door een paar entomologen genomen proeven.

Zij hadden vier groepen opgesloten bijen gebruikt. De ene groep kreeg een stuifmeelvrij dieet. De tweede groep kreeg paardebloemstuifmeel, de derde bosbesstuifmeel en de vierde cranberrystuifmeel. In 1967 leefden de bijen, in de hierboven genoemde volgorde, resp. 28, 30, 43 en 44 dagen.

In 1968 waren de cijfers resp. 29, 34, 50 en 51 dagen.

De met paardebloemstuifmeel gevoerde bijen leefden dus maar weinig langer dan de bijen, die helemaal geen stuifmeel kregen.

De onderzoekers menen, dat paardebloemstuifmeel te weinig „arginine“ bevat om bijen tot aktiviteit te prikkelen.

Ondervoede bijen in mei

Wij, weldoorvoede westerlingen, beginnen het heel gewoon te vinden, dat bepaalde voedingsmiddelen ons in advertenties worden aangeprezen omdat ze zo **weinig** voedsel bevatten. Dat er elders ondervoede mensen leven weten we, maar menig imker heeft nooit gehoord van ondervoede bijen. Luxemburgische mei 1972 beschreef de verschijnselen:

Dat het broed ondervoed is zien we daaraan, dat de larven droog in de cellen liggen, verhonteren en door de werkbijen naar buiten worden gesleept. Daardoor vinden we verspreid over de raten cellen met verzegeld broed en de ondeskundige imker denkt, dat er iets met de koningin niet in orde is. Want hij meent, dat het broed van een goede koningin altijd „als een plank“ verzegeld is.

Als uit dat ondervoede broed toch nog bijen worden geboren, zijn ze onvolwaardig en vele worden direkt na hun geboorte door hun zusters onbarmhartig uit de kast gezet. Andere worden

voorlopig nog geduld, maar ze produceren maar weinig voedersap. Zijn alle voedsterbijen van een volk zulke verkommerde wezentjes, dan wordt het broed in zo'n volk slecht verzorgd, ook al is er volop honing, stuifmeel en water beschikbaar. De onvolwaardige voedsterbijen sterven dikwijls al voordat ze vliegbij kunnen worden. Zo'n volk gaat dan ook zienderogen achteruit.

Meestal doet ondervoeding zich in het voorjaar voor bij **zwakke** volken. **Naar verhouding** hebben zwakke volken in het voorjaar veel meer broed dan sterke volken, ze zetten meer broed

aan dan ze kunnen voeden en dikwijls kunnen ze dat te grote broednest niet warm houden. Het blad besluit deze beschouwing met een aantal raadgevingen: duld geen zwakke volken op uw stal, zorg ervoor dat de volken goed in het voer zitten, dwing matig sterke volken niet om hun broednest snel uit te breiden door lege raten in het broednest te hangen, open zulke volken alleen maar als het strikt noodzakelijk is. (Uw rubriekschrijver voegt daaraan toe: heeft zo'n volk gebrek aan stuifmeel, hang er dan een stuifmeelraat in uit een ander volk dat die best kan missen.)

Afdelingsnieuws

Wegens de grote belangstelling en opkomst van het vorig jaar organiseert de vereniging tot bevordering der bijenteelt, afd. IJsselstein e.o. op 23 juni 1973 een

BIJEN EN HONINGMARKT

Deze wordt gehouden aan de Achtersloot 15 te IJsselstein (U).

Vele attracties:

- Bekers beschikbaar voor de best aangevoerde kast of korf.
- Er wordt een film vertoond.
- Een grote aanvoer is verzekerd.
- Verloting.
- Vele bezienswaardigheden (observatiekast, korfvlechten).

De keuring wordt gehouden om 's morgens 9 uur. Eventuele inlichtingen te verkrijgen bij: H. Roodenburg, Benschop 42a (tel. 03408-1278).

Tot ziens in IJsselstein op 23 juni.

Afd. IJsselstein

IMKERSAGENDA

23 juni	Bijenmarkt IJsselstein Terrein Coöp. D.D.D.
17 juli	Bijenmarkt Veenendaal.
1 augustus	Bijenmarkt Epe.
15 september	Bijenmarkt Ugchelen.
22 september	Bijenmarkt Eerbeek.
29 september	Imkersdag en Nationale Honingtentoonstelling.
14-21 oktober	Internationale Bijenteeltcongres te Buenos Aires.

IN MEMORIAM

Op 9 mei 1973 is overleden ons lid, de heer

JELLE JAN DE BOER

in de leeftijd van 58 jaar.

Wij verliezen in hem een trouw lid op de vergaderingen en hij was zijn medeleden steeds gaarne behulpzaam bij het reizen naar drachtvelden of aankopen van imkersartikelen.

Hij ruste in vrede.

Afdeling Den Helder

Na een langdurige ziekte is op 73-jarige leeftijd van ons heengegaan de heer

ENGBERT ARFMAN

De heer Arfman is meer dan 25 jaar secretaris-penningmeester geweest van de afdeling Groenlo. Hij heeft veel voor onze afdeling gedaan en was beginnende imkers gaarne behulpzaam. Op 21 april hebben wij hem tegelijk met zijn 84-jarige neef (ook imker) H. Arfman naar zijn laatste rustplaats op de N.H. begraafplaats vergezeld.

Bart zal nog lang bij de Grolsche imkers in dankbare herinnering blijven.

Het bestuur afd. Groenlo

Op 3 mei 1973 overleed nog vrij onverwacht de heer

A. VAN ROEKEL

in de leeftijd van 63 jaar.

Vele jaren was hij een toegewijd lid van onze vereniging, die hij van 1952 tot maart 1969, als secretaris heeft mogen dienen. Mede door zijn prettige omgang heeft hij zich vele vrienden gemaakt.

Dat zijn nabestaanden in dit verlies mogen berusten.

Afd. Wageningen

Voor alles wat u nodig heeft voor de MODERNE BIJENTEELT kunnen wij u leveren.

De kwaliteit van het materiaal is niet te overtreffen. Bovendien noteren wij gelijk als altijd de laagste prijzen.

Kunstraat nu nog f 10,80 per kg. Ook verwerken wij gaarne uw ruwe en zuivere was tot kunstraat.

Onze nieuwe automatische kunstraat-machines garanderen u een niet te overtreffen geurige kwaliteit kunstraat, die 100% zuiver is.

H.H. Secretarissen:

Heeft u een afdelings bestelling?

Laat ons dan eens offerte maken. Uw leden zullen u dankbaar zijn.

Vraag om de gratis prijslijst van materiaal.

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & ZONEN

Jubbega Friesland — Telefoon 05165-382

H.H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar.....

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld

Desgewenst KUNSTRAAT terug.

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

DE BIJENKORF - EEMNES

EXTRA AANBIEDING

Gegoten kunstraat	f 11,50 per kg.
Nektapoll Honingvoederdeeg	„ 3,80 per kg.
Bijenhandschoenen	„ 11,50 per paar
Bijenkappen (bekend model)	„ 7,50 per stuk
Bijensluiers (geheel bijendicht)	„ 9,50 per stuk
Berokers (vulkaan) met veer	„ 28,— per stuk
Berokers (vulkaan) elektrisch	„ 32,10 per stuk
Bijenpijpen	„ 13,50 en „ 14,75 per stuk
Honingbusjes (2½ kg.)	„ 1,45 per stuk
Anti wasmot (grote pot)	„ 1,75 per pot
Kaarsenpit	„ 0,15 per mtr.

enz. enz. vraagt onze prijscourant.

„De Bijenkorf” - Meentweg 103 - Eemnes
Tel. 02153-6704 - Postgiro 2622

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50 elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

Bijenkasten enz. aangeboden.

Jongejans, Burgemeester Prinslaan 45, Ede, tel. 08380-11303.

TE KOOP: Simplexkasten dubbelwandig, in prima staat, met broed- en honingkamer, dak met zwaar zink, keurig geschilderd groen met witte banden, dus kant en klaar, een sieraad op uw bijenstal f 52,50.

Spaarkasten: met dubbele broedkamer of broed- en honingkamer geheel groen geschilderd of groen met witte banden f 55,—.

Ronde korven: nieuw f 23,50, gebruikte in prima staat f 16,—. Honingslingers, Bijenkap of sluier. Dathepijpen, Honingzeven, Ontzegelmessen en verder alles wat voor en bij een bij nodig is.

Bijenpark Brulleman, sinds 1896, Zandpad 42a, Breukelen.

Telefoon 03462-1303. Van ouds bekend.

TE KOOP: Antieke wasvormen en emmers, van rood koper. Drentse boerenkastjes en Strokastjes, Weegschaal met geel koperen gewichten. Alles in zeer goede staat.

Bijenpark Brulleman, sinds 1896, Zandpad 42a, Breukelen.

Telefoon 03462-1303. Van ouds bekend.

TE KOOP: Bijenvolken in korven en kasten of op zesramen, sterke gezonde volken.

Bijenpark Brulleman, Breukelen.

Telefoon 03462-1303. Van ouds bekend.

GEVRAAGD: Bijen in korven en kasten, complete bijen parken en standen, slingers, korven gebruikt of nieuw, kasten, koninginroosters, bisschopsmutsen en verder alles wat u verkopen wilt. Wij halen het bij u aan huis af, en betalen kontant. Meer dan 75 jaar doen wij dit reeds.

Bijenpark Brulleman, Breukelen. Telefoon 03462-1303.

TE KOOP GEVRAAGD: Bijen op ramen, liefst zonder kasten. C. A. Jonker, Origenusstraat 24, Apeldoorn, tel. 05760-61822.

TE KOOP GEVRAAGD: Hollandse bijenhoning. Voor Zomerhoning f 3,90 per kg. C. A. Jonker, Origenusstraat 24, Apeldoorn, tel. 05760-61822.

WIJ KOPEN: Inlandse bijenhoning, Ruwe- & zuivere Bijenwas. Propolis. Honing- en Waszemerij „ARKADIA”, Lochem. Telefoon 05730-1827/2219.

AANGEBODEN: Kaukasische Koninginnen. Zeer zachtaardig en zwermtraag. Teeltmoeren f 40,—. Standbevrucht f 17,50. Levering ca. eind juni.

P. J. Romeijn, Torenlaan 14, Zeist, tel. 03404-16501.

Droogwafelen van was, door uzelf, met onze cilinders Ciromatic „M.A.T. 37” (rechtstreekse verzending aan de imkers). Fabrikant Delon, 83/83 bis Route de Grand Charmont, 25200 Montbelliard (Doubs) France.

TE KOOP: Amerikaanse Langstrothkasten compleet met ramen en moerrooster, wit geschilderd f 45,—.

Glazen kast, dubbelwandige ruiten voor 20 simplexramen.

Uitgebouwde simplexramen voor broed- en honingkamer.

Koninginnekeewerk voor 10 volken op 5 ramen.

Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a, tel. 03462-1303.

TE KOOP GEVRAAGD: koolzaadhoning en te koop aangeboden: lege bijenkasten en korven.

C. van Holland, Ruisseveen 20, Veenendaal, tel. 10202.

TE KOOP: Bijenvolken met of zonder kasten, prima gezond. Tevens afstandsrepen à f 1,50 per paar (nieuw).

S. Aardeman, Molenlaan 29, Ureterp.

TE KOOP: Bijenstal met 4 bevolkte V.B.S. kasten 6 ledige 3 stuks 6 raams met opzetrand en 3-9 raams. H. Middel, Z.diep 415, Nieuw Buinen (Drente).

TE KOOP GEVRAAGD: Bijenvolken op simplexramen of bijenzwermen.

H. J. Schreurs, Dinxperlooschestraatweg 121, Aalten.